

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра теорії літератури та зарубіжної літератури

***ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ДРАМА І ТЕАТР АБСУРДУ
У ЛІТЕРАТУРІ ХХ ст.***

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки бакалавра**

Силабус навчальної дисципліни «Інтелектуальна драма і театр абсурду у XX ст.» підготовки бакалавра. 17 с.

Розробник:

Колошук Н. Г., професор кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури, доктор філологічних наук, професор

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури.

Протокол № 3 від 17 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри:

доц. Романов С. М.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна	бакалавр	вибіркова
Кількість годин / кредитів: 120 / 4		Рік навчання: 4 Семестр: 2
ІНДЗ: немає		Лекції: 18 год.
		Практичні (семінарські): 20 год.
		Самостійна робота: 74 год.
Мова навчання: українська		Консультації: 8 год. Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові: *Колошук Надія Георгіївна*

Науковий ступінь: *доктор філологічних наук*

Вчене звання: *професор*

Посада: *професор кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури*

Контактна інформація: телефон +380639927451, +380676498763; електронна адреса nadiykoloshuk@gmail.com, nadija.koloshuk@vnu.edu.ua

Дні занять: див. <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. У курсі «Інтелектуальна драма і театр абсурду у літературі ХХ ст.» передбачено вивчення творчості найвідоміших представників світової драматургії ХХ ст., її особливостей крізь призму інтелектуального конфлікту та естетики модерних напрямів – від натуралізму у кінці ХІХ ст. до театру абсурду постмодерної доби. Ідеться про жанрові й поетикальні особливості визначних творів світової драматургії вказаної епохи, вияв авангардистських тенденцій у драматургії декадентського, міжвоєнного, повоєнного та постмодерного періодів. Спрямовано увагу на аналіз драматичних текстів, котрі належать до основних літературних напрямків європейського модерного мистецтва (натуралізм, символізм, експресіонізм, сюрреалізм, екзистенціалістська драма, театр абсурду), розглянуто ідейно-тематичний, поетикальний, рецептивний та інші аспекти побутування драматургічної форми у європейському мистецтві ХХ ст. та в порівнянні з українською культурою. У детальному історико-культурному та естетичному аспектах представлені зразки текстуального й історико-літературного аналізу на практичних заняттях.

2. Пререквізити: спецкурс є поглибленням і доповненням базового курсу історії зарубіжної літератури, пов'язаний із курсами історії зарубіжної літератури попередніх періодів, історії української літератури та загальної історії. Передбачено зв'язок із проблематикою навчальних курсів «Історія

зарубіжної літератури ХХ ст.», «Історія української літератури ХХ ст.», «Вступ до літературознавства».

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення цієї дисципліни). Дисципліна потрібна для подальшого вивчення курсів і спецкурсів з історії української літератури та зарубіжної літератури, теорії літератури, порівняльного літературознавства.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни – з'ясувати важливі теоретичні, історичні й естетичні засади розвитку так званої «нової європейської драми» та театру абсурду на матеріалі творчості визначних драматургів кінця ХІХ ст. та ХХ ст. – Г. Ібсена, А. Ю. Стріндберга, М. Метерлінка, Г. Гауптмана, Б. Шоу, А. П. Чехова, О. Блока, Лесі Українки, В. Винниченка, Л. Андрєєва, М. Горького, Л. Піранделло, Б. Брехта, М. Цветаєвої, В. Маяковського, М. Куліша, Ф. Гарсії Лорки, А. Камю, Ж.-П. Сартра, М. Фріша, Ф. Дюрренматта, Е. Йонеско, С. Беккета, С. Мрожека, Е. Олбі, П. Вайса та ін.; представити приклади аналізу драматичних текстів, котрі належать до основних літературних напрямків європейського модерного мистецтва (натуралізм, символізм, експресіонізм, сюрреалізм, екзистенціалістська драма, театр абсурду), розглянути ідейно-тематичний, поетикальний, рецептивний та інші аспекти побутування драматургічної форми у європейському мистецтві ХХ ст. та в порівнянні з українською культурою.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розширювати й поглиблювати знання здобувачів освіти про закономірності сучасного літературного процесу в царині драматургії й театру;
- формувати навички аналізу драматичного твору;
- навчати простежувати зв'язок драматургії й театру зі суспільними процесами у ХХ ст.;
- сформувати поняття про художні системи натуралістської, символістської, експресіоністської, сюрреалістської, абсурдистської драми у кінці ХІХ та у ХХ ст.;
- визначити відмінності у методах, стилях, напрямках, які відбилися у драматургії ХХ ст.;
- під час аналізу художнього тексту навчати оперуванню базовими теоретичними поняттями: образ, система образів, конфлікт, колізія, сюжет твору, фабула, жанр, матеріал, ідея, тема, проблема, художня мова, художній стиль та ін.;
- ознайомити здобувачів освіти із показовими творами визначних митців-драматургів.

Завдання, спрямовані на вирішення мети курсу, передбачають: 1) подання узагальнено-оглядових лекцій, які характеризують найсуттєвіші моменти літературного розвитку на певному історичному етапі; 2) звернення до творчості тих драматургів, у художньому доробку яких загальні тенденції літературного розвитку означеної доби отримали найбільш яскраве ідейно-естетично та типологічно значуще відображення.

4. Результати навчання (компетентності).

Зміст курсу спрямований на формування таких компетентностей:

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності, досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної галузі; цінувати багатоманітність у суспільстві.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії, її реалізації в професійній діяльності.

Здатність вільно орієнтуватися в різних літературних напрямках і школах; розуміти шлях розвитку вітчизняної та світової літератури й літературознавства; аналізувати явища світової літератури від давнини до сучасності, їх літературний та нелітературний (історичний, філософський, соціальний, ідеологічний, культурний) контекст, виховний потенціал; розуміти періодизацію, основні тенденції розвитку літератури, її зв'язок з іншими видами мистецтва, кіно, медіа; використовувати ці знання в професійній діяльності.

Здатність критично осмислювати надбання й новітні досягнення філології, педагогічної науки, методики навчання літератури, здійснювати їх структурування та інтеграцію під час виконання професійних завдань з урахуванням класичних і новітніх методологічних та методичних принципів, вимог Нової української школи.

Здатність використовувати теоретичні підходи, дослідницькі парадигми та концепції в галузі літературознавства та культурології в типових професійних ситуаціях; здійснювати літературознавчі дослідження; бути активним і компетентним учасником усної та писемної наукової комунікації в професійній сфері; керувати дослідницькою діяльністю учнів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	Форма контр./бали
Змістовий модуль 1. Драматургія і театр у період порубіжжя (XIX-XX ст.) та в першій половині XX ст.						
Тема 1. Етапи розвитку нової європейської драми та українська драматургія у цьому контексті.	3	2	-	-	1	
Тема 2. Натуралістська драма: Г. Гауптман, А. Стрінберг. Драматургія В. Винниченка та Л. Андрєєва: на межі натуралістичної / реалістичної (соціально-психологічної) драми та експресіоністичної (умовно-алегоричної).	9	2	2	4	1	ДС, АТ, Т /4
Тема 3. Неоромантичний та символістський етап розвитку нової європейської драми. Символістська драма кінця XIX – початку XX ст.	5	2	-	3	-	

(М. Метерлінк, Г. Гауптман, О. Блок).						
Тема 4. Драматургія Лесі Українки в контексті символізму. Драма «У пущі» як твір символістського характеру.	8	2	2	4	-	ДС, АТ, Т /4
Тема 5. Творчі європейської інтелектуальної драми у першій половині ХХ ст.: Б. Шоу, Л. Піранделло, Б. Брехт. П'єса Б. Брехта «Матінка Кураж та її діти» – зразок експресіоністської драми ідей».	6	-	2	4	-	ДС, АТ, Т /4
Тема 6. Експресіоністична драма М. Цветаєвої («Федра»). «Драма ідей» у творчості В. Винниченка.	5	2	-	3	-	
Тема 7. Ранній футуристський та сатиричний пропагандистський театр у Росії 1910-1920-х рр. Драматургія В. Маяковського.	3	-	-	2	1	
Тема 8. Драматургія М. Куліша і театр Леся Курбаса в контексті нової європейської драми.	6	-	2	4	-	ДС, АТ, Т /4
Тема 9. Сюрреалістська та сюрреалістична драма (Г. Аполлінер, А. Арто, Ф. Гарсія Лорка). «Криваве весілля» Ф. Гарсія Лорки: особливості конфлікту та сюрреалістична поетика.	6	-	2	4	1	ДС, АТ, Т /4
Тема 10. Екзистенціалістська драма: Ж.-П. Сартр, А. Камю, Ж. Ануй.	3	-	-	2	1	
Разом за змістовим модулем 1	54	10	10	30	4	20
Змістовий модуль 2. Драматургія і театр у другій половині ХХ ст.						
Тема 11. Театр парадоксу у Швейцарії: М. Фріш і Ф. Дюрренматт. П'єса «Реквієм» М. Фріша як зразок театру парадоксу.	8	2	2	4	1	ДС, АТ, Т /4
Тема 12. Театр абсурду у Франції: Ж. Жане, А. Адамов, Е. Йонеско, С. Беккет.	5	2	-	3	-	
Тема 13. Абсурдистський театр в американському варіанті: Е. Олбі, «Зоопаркова історія» та «Не боюсь Вірджинії Вульф».	6	-	2	4	-	ДС, АТ, Т /4
Тема 14. Польський театр абсурду: С. Мрожек, Т. Ружевич.	4	-	-	3	1	
Тема 15. Англійський театр абсурду: Г. Пінтер.	6	-	2	4	-	ДС, АТ, Т /4
Тема 16. Німецька документальна драма: П.Вайс, «Дізнання».	6	-	2	4	-	ДС, АТ, Т /4
Тема 17. Післяабсурдистський театр у сучасній Франції.	6	2	-	3	1	
Тема 18. Новий етап розвитку драматургії в Україні: традиції та вплив західної культури. Огляд антологій «У	25	2	2	19	2	ДС, ІРС /4

чечанні театру» (Київ, 1998) та «У пошуках театру» (Київ, 2003).						
Разом за змістовим модулем 2	66	8	10	44	4	20
Разом	120	18	20	74	8	40

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, АТ – аналіз тексту, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота / контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кільк. годин
1	<p>Тема 2: Натуралістська драма: Г. Гауптман, А. Стрінберг, Л. Андрєєв.</p> <p>√ Прочитати тексти п’єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями:</p> <p>Теоретичні засади натуралізму як напрямку у світовій літературі та їхній вплив на драматургію й театр. Поширення натуралістичних тенденцій у європейській драматургії в кінці ХІХ ст. Вплив школи Е. Золя на творчість Г. Гауптмана, А. Стріндберга, М. Горького та інших. Натуралістські проблеми у драматургії В. Винниченка. Драматургія А. Стріндберга. Оригінальна концепція «камерного театру» в передмові до п’єси «Фр’юкен Жюлі».</p> <p>√√√ Підготуватися до обговорення п’єси А. Стріндберга «Фр’юкен Жюлі»: особливості конфлікту (зокрема протиставлення статей, конфлікт чоловічого й жіночого первнів), образи персонажів. Особливості сценографії та авторських ремарок. Риси натуралізму та експресіонізму у п’єсі.</p>	4
2	<p>Тема 3: Неоромантичний та символістський етап розвитку нової європейської драми.</p> <p>√ Прочитати тексти п’єс символістів та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями:</p> <p>Впливи неоромантизму та символізму на розвиток нової європейської драми. Філософсько-алегорична та соціально-психологічна драма у творчості Г. Ібсена і його вплив на світову драматургію. Символістська драма кінця ХІХ – початку ХХ ст. (М. Метерлінк, Г. Гауптман, О. Блок). Українська драматургія в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. у контексті нової європейської драми.</p>	3
3	<p>Тема 4: Драма Лесі Українки «У пущі» в контексті символізму.</p> <p>√ Прочитати тексти п’єс символістів та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Леся Українка про світову драматургію сучасної їй епохи. Інтелектуальний конфлікт як стрижень поетичної індивідуальності Лесі-драматурга. Новаторство Лесиної драматургії та її вплив на українську драму і театр. Сучасна рецепція п’єс Лесі Українки.</p> <p>√√√ Підготуватися до обговорення п’єси «У пущі»: проблематика у п’єсі; розвиток конфлікту; образ митця та образи персонажів з його оточення; особливості хронотопу; стиль діалогів та авторських ремарок.</p>	4
4	<p>Тема 5: П’єса Б. Брехта «Матінка Кураж та її діти» – зразок експресіоністської драми ідей».</p> <p>√ Прочитати тексти п’єс Б. Шоу, Л. Піранделло, Б. Брехта та рекомендовану</p>	4

	<p>або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Місце Б. Брехта в історії світового театру. Вплив експресіонізму на розвиток Брехта-драматурга та його взаємодія з експресіоністами.</p> <p>√√√ Підготуватися до обговорення п'єси «Матінка Кураж»: місце і час дії; умовність сюжету та персонажів; авторська ідея та способи її вираження. Прийоми «одивнення» у п'єсі.</p>	
5	<p>Тема 6: Експресіоністична драма М. Цветаєвої.</p> <p>√ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Місце драматургії у творчості М. Цветаєвої. Ставлення поетеси до театру й покликання драматурга. Експресіоністична поетика в ранніх / неоромантичних п'єсах. Міфологізм у пізніх п'єсах «Аріадна» й «Федра». Експресіоністична глобалізація й загострення конфлікту.</p>	3
6	<p>Тема 7: Ранній футуристський та сатиричний пропагандистський театр у Росії 1910 – 20-х рр. Драматургія В. Маяковського.</p> <p>√ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Театр у творчості футуристів. Авангардистські скандальні вияви і новаторство. Місце драматургії у творчості поета-трибуна В. Маяковського. Історія створення і постановки найвизначніших п'єс – «Містерія-буф», «Клоп», «Баня». Художні особливості п'єс Маяковського. Модерністська поетика.</p>	2
7	<p>Тема 8: Драматургія М. Куліша і театр Леся Курбаса в контексті «нової європейської драми».</p> <p>√ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Огляд творчого шляху М. Куліша-драматурга. Його місце в українському театрі пореволюційної доби. Особливості ідейно-проблемних характеристик п'єс «97», «Мина Мазайло», «Народний Малахій», «Патетична соната». Жанрова специфіка. Основні проблеми в конфлікті п'єс. Роль Л. Курбаса у постановці п'єс драматурга. Зв'язок творчості українських митців М. Куліша та Л. Курбаса з новою європейською драмою.</p> <p>√√√ Підготуватися до обговорення п'єси «Між двох сил»: Розвиток інтелектуального конфлікту. Особливості образної структури. Характеристика діалогу. Вияв авторської позиції. Специфіка ремарок. Сценографія в театрі М. Куліша.</p>	4
8	<p>Тема 9: Сюрреалістська та сюрреалістична драма: А. Жаррі – Г. Аполлінер – А. Арто; А. Стріндберг; Ф. Гарсія Лорка.</p> <p>√ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Сюрреалістичний театр напередодні ХХ ст. (А. Жаррі, «Король Убю») та в період першої світової війни (Г. Аполлінер, «Груди Тірезія») у Франції. Авангардистські пошуки. Сюрреалістичний театр у національних європейських літературах 1910-1930-х рр.: гротескно-фантастичні п'єси А. Стріндберга; драматургія Ф. Гарсія Лорки. Плідність сюрреалістичної поетики в сучасному театрі.</p> <p>√√√ Підготуватися до обговорення п'єси Ф. Гарсія Лорки «Криваве весілля»: сюжет і конфлікт у творі; місце і час дії; образи персонажів; розвиток конфлікту; образ Леонардо; сюрреалістичні образи, їх зв'язок із міфологією.</p>	4

9	<p>Тема 10: Екзистенціалістська драма у творчості Ж. П. Сартра та А. Камю, Ж. Ануя.</p> <p>√ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Ідеологічні, політичні, філософські проблеми у драматургії екзистенціалістів та особливості поетики екзистенціалістської драми. Місце драматургії у творчості А. Камю. Проблема насильства у його п'єсах. Драматургія Ж.-П. Сартра. Історія створення і постановки п'єс «Мухи», «Мертві без поховання», «Некрасов», «Самітники Альтони» та ін. Суспільна рецепція сартрівської драматургії. Ідеологічні, політичні, філософські проблеми в драматургії Сартра. Вияв філософії екзистенціалізму. Конфлікт ідей у його п'єсах. Міфологічні, історичні та сучасні сюжети, їхнє використання у «драмі ідей». Замкнутість часопростору, «граничність» ситуацій дії. Типи персонажів у п'єсах Сартра (персонажі-характери, персонажі-універсалії, персонажі-знаки тощо). Характеристика діалогу, ремарок. Анахронізми як прийом у стильовій палітрі драматурга. Умовність та реалізм у Сартра-драматурга. Неокласицизм як тип творчості митця. Огляд драматургічної творчості Жана Ануя.</p>	2
10	<p>Тема 11: Театр парадоксу у Швейцарії. М. Фріш і Ф. Дюрренматт.</p> <p>√ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Театр парадоксу у Швейцарії: М. Фріш і Ф. Дюрренматт. Огляд драматургічної творчості М. Фріша. Інтелектуальний конфлікт і поетикальна форма у п'єсах «Санта-Крус», «Знову вони співають», «Бідерман та підпалювачі». Особливості ліричної драми, трагедії, трагіфарсу у М. Фріша. Драматургія Ф. Дюрренматта: тематичні пласти, жанрові особливості, типи інтелектуального конфлікту. Дюрренматт як теоретик театру парадоксу («21 пункт до п'єси 'Фізики'»). Оригінальність театру Дюрренматта у зіставленні з брехтівською концепцією «епічного театру», з театром екзистенціалістів та абсурдистів. Особливості художньої форми п'єс «Візит старої дами», «Фізики», «Геркулес і Авгієві стайні». Зв'язок драматургії Фріша і Дюрренматта з німецькою експресіоністською драмою та з французьким сюрреалізмом і театром абсурду.</p> <p>√√√ Підготуватися до обговорення п'єси М. Фріша «Реквієм»: тематика, типи конфліктів, специфіка образів, особливості стилю.</p>	4
11	<p>Тема 12: Театр абсурду у Франції: Ж. Жане, А. Адамов, Е. Йонеско, С. Беккет.</p> <p>√ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Виникнення театру абсурду. Особливості рецепції. Поетика абсурдистських п'єс Е. Йонеско, С. Беккета та ін.</p>	3
12	<p>Тема 13: Абсурдистський театр в американському варіанті: Е. Олбі, «Зоопаркова історія» та «Не боюсь Вірджинії Вулф».</p> <p>√ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу.</p> <p>√√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Огляд творчого шляху драматурга Едварда Олбі. Успіх творчого дебюту – «Зоопаркової історії» (1959). Драма «Не боюсь Вірджинії Вулф»: постановка в театрі та екранізація; критичні інтерпретації. Нове втілення абсурдистських принципів у драматургії Е. Олбі.</p> <p>√√√ Підготуватися до обговорення п'єси «Не боюся Вірджинії Вулф»:</p>	4

	Розвиток психологічного конфлікту в п'єсі. Особливості персонажів. Композиційні особливості драми «Не боюсь Вірджинії Вульф». Сильова манера Олбі-драматурга. Сценічні ефекти. Особливості авторських ремарок.	
13	Тема 14: Польський театр абсурду: С. Мрожек, Т. Ружевич. Традиції й нові форми драматургії в Чехії: К. Чапек – В. Гавел. Театр абсурду в Росії: Л. Петрушевська, Й. Бродський. √ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу. √√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Поява театру парадоксу у країнах післявоєнної Центральної та Східної Європи 40-70-х рр. Рецепція та її метаморфози. Національні традиції абсурдистського театру у польській, чеській, російській літературі.	3
14	Тема 15: Театр абсурду та «сердиті молоді люди» в англійській драматургії Драматургія Г. Пінтера. √ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу. √√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Новий етап розвитку англійської драматургії у 50-70-х рр. Осмислення театру абсурду у праці М. Есліна «Театр абсурду». √√√ Підготуватися до обговорення п'єси Г. Пінтера «Доглядач»: проблематика та поетика п'єси; камерний характер дії; особливості зображення персонажів, їхні стосунки; психологічний підтекст та способи його створення у п'єсі.	4
15	Тема 16: Післяабсурдистський театр у другій половині ХХ ст. Німецька документальна драма: П. Вайс, «Дізнання». √ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу. √√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Огляд творчої спадщини Петера Вайса. Значення драматургії в його доробку. Документальна основа п'єси «Дізнання». Позаестетична специфіка матеріалу зображення. Особливості поетики. Постмодерністський етап розвитку світової драматургії та місце жанрів non fiction у новій парадигмі театрального мистецтва. √√√ Підготуватися до обговорення п'єси «Дізнання»: особливості композиції; зображення жертв та катів; особливості авторських ремарок.	4
16	Тема 17: Післяабсурдистський театр у сучасній Франції та √ Прочитати тексти п'єс та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу. √√ Опрацювати вказану літературу за питаннями: Розвиток світового театру після драми абсурду. Нові тенденції розвитку. Сучасна французька драма: синтез модерних і постмодерних досягнень.	3
17	Тема 18: Новий етап розвитку драматургії в Україні. Сучасний український театр: огляд змісту антологій сучасних українських п'єс. √ Прочитати тексти п'єс в антологіях та рекомендовану або самостійно обрану науково-критичну літературу. √√ Знайти та опрацювати літературу про обраного драматурга та його п'єсу. √√√ Підготуватися до семінару: написати есей-рецензію на одну із п'єс сучасних українських авторів.	19

Питання для самоконтролю (підготовка до заліку)

1. Поняття «нова європейська драма», «інтелектуальна драма». Загальна характеристика явища. Еволюція розвитку від декадентської епохи до постмодерної.
2. Символістська драма: основні характеристики на прикладі п'єс М. Метерлінка, Г. Гауптмана, Лесі Українки та ін. Символістський театр в Україні.
3. Натуралістська драма: особливості прояву у творчості А. Стріндберга, Г. Гауптмана, Л. Андрєєва, М. Горького. Вплив натуралізму на українську драматургію й театр (В. Винниченко).
4. Експресіоністська драма в Німеччині та в інших європейських літературах. Експресіоністична поетика у творчості українських майстрів нової драматургії й театру (М. Куліш, Лесь Курбас тощо).
5. Специфіка «конфлікту ідей» у творчості Г. Ібсена, Б. Шоу, Лесі Українки, В. Винниченка, Л. Піранделло, Б. Брехта, екзистенціалістів, абсурдистів.
6. Сюрреалістська драма. Еволюція сюрреалістичної поетики у творчості А. Жаррі, Г. Аполлінера. А. Арто, Ф. Гарсія Лорки.
7. Екзистенціалістська драма: коло філософських ідей у творчості провідних драматургів, особливості жанрової форми й стилю А. Камю та Ж.-П. Сартра.
8. Театр парадоксу у творчості М. Фріша, Ф. Дюрренматта. Взаємозв'язок з іншими напрямками й формами модерного театру.
9. Театр абсурду: історія виникнення, еволюція у творчості провідних майстрів, поетика.
10. Оновлення драматургічної поетики у повоєнному театрі США, Англії й інших європейських країн. Розвиток класичних традицій та авангардистські тенденції в повоєнному театрі.
11. Театр абсурду в американському, англійському, польському, чеському, російському варіантах. Новаторство Г. Пінтера, Е. Олбі, В. Гавела, С. Мрожека, Л. Петрушевської у продовженні абсурдистської традиції.
12. Жанр non fiction у світовій драматургії ХХ ст. Зв'язок із «театром ідей» модерної епохи.

7. Індивідуальна робота

- 1) Підготувати тестові завдання за темами самостійно прочитаних драм письменників, поданих у списку для читання.
- 2) Вести «Щоденник читача» (короткі анотації прочитаних драм за індивідуальним вибором).
- 3) Підготувати повідомлення / аналітичний есей-рецензію про одну із сучасних українських драм та її автора для семінару за темою 18: «Новий етап розвитку драматургії в Україні: традиції та вплив західної культури».

Завдання входять до поточного та підсумкового контролю і передбачають не тільки оволодіння фактичним матеріалом, знайомство з науково-критичною літературою, а й уміння аналізувати їх, формулювати власну думку, висловлювати естетичну обґрунтовану оцінку.

Форми проміжного контролю: дискусія, дебати, виступ-висловлювання на практичному занятті, тести.

Форми підсумкового контролю: залік (тестова контрольна робота / усна відповідь на питання за змістом курсу); оцінка самостійної роботи студента, перевірка самостійно прочитаних художніх текстів (аналіз творів) та опрацьованої наукової літератури, підсумкова контрольна робота.

Відвідування лекцій враховується, коли студент обирає форму підсумкового контролю: якщо пропущено лекційний курс, то студент зобов'язаний здавати усний залік (максимальна оцінка – 60 балів). При повторному складанні перевіряється також самостійно прочитане і вміння його аналізувати.

Практичні заняття оцінюються максимальною оцінкою 4 бали за кожну тему, у підсумку – 40 балів. Пропущені заняття оцінюються за результатами тестової контрольної роботи (максимум – 40 балів у підсумку). Самостійно прочитане та його аналіз зараховується на «індивідуальний рахунок», у підсумку – 60 балів, які можуть бути альтернативною оцінкою для підсумкового контролю.

V. Підсумковий контроль

На залік виносяться основні питання курсу (короткий перелік див. вище – «Питання для самоконтролю»), кожне з яких формулюється конкретніше і потребує вміння синтезувати отриманні знання та застосовувати їх у розкритті теми, в аналізі тексту.

Якщо формою підсумкового семестрового контролю здобувач вищої освіти обирає зарахування самостійно прочитаного, він повинен обирати тексти зі списку для самостійного читання. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач може дібрати бали, виконавши певні завдання (наприклад, прочитати більше текстів, написати підсумковий тест в іншому варіанті тощо).

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточний контроль (max. = 40 балів)					Модульний контроль (max. = 60 балів)					Загальна кількість балів		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					МК-1	МК-2	100
T.2	T.4	T.5	T.8	T.9	T.11	T.13	T.15	T.16	T.18	30	30	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C		

67 -74	D	Задовільно	
60 – 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

VI. Авторське методичне забезпечення

1. Колошук Н. Г. Драматургія Марини Цвєтаєвої в контексті світової модерністської драми // Творчість Марини Цвєтаєвої в контексті культури Срібного віку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 105-річчю від дня народження М. Цвєтаєвої. Дрогобич: б. в., 1998. Ч. 2. С. 36-41.
2. Колошук Н. Г. Інтелектуальний конфлікт у драматургічній поетиці Лесі Українки // Леся Українка і сучасність (До 130-річчя від дня народження Лесі Українки): зб. наук. праць. Луцьк: Вид-во «Волинська обласна друкарня», 2003. С. 149-158.
3. Колошук Н. Г. Інтелектуальний конфлікт у драматургічній поетиці Лесі Українки (стаття друга) // Леся Українка і сучасність: зб. наук. праць. Т. 2. Луцьк: Вид-во «Волинська обласна друкарня», 2005. С. 127-136.
4. Колошук Н. Г. Інтелектуальний конфлікт у драматургічній поетиці Лесі Українки (стаття третя: ідея християнства) // Леся Українка і сучасність: зб. наук. праць. Т. 3. Луцьк: Вид-во «Волинська обласна друкарня», 2006. С. 203-219.
5. Колошук Н. Декадансно-натуралістичні тенденції у драматургії В. Винниченка і Л. Андрєєва (на матеріалі п'єс «Брєхня» та «Катерина Іванівна») // Як тайна, як безодня... П'єса Володимира Винниченка «Брєхня»: Текст і контексти: зб. наук. праць / відп. ред В. І. Гуменюк. Сімферополь: Світ, 2008. – С. 147-160.
6. Колошук Н. Інтерпретація орфеїчного міфу у драматичному етюді Лесі Українки «Орфеєве чудо» // Неоромантичні обрії творчих пошуків Лесі Українки: зб. наук. праць / відп. ред. В. І. Гуменюк. Сімферополь: Світ, 2008. С. 98-110.
7. Колошук Н. Г. Драматургія Лесі Українки та «нова європейська драма» // Волинь філологічна: текст і контекст. Леся Українка та зарубіжні письменники: зб. наук. пр. / упоряд. Т. П. Левчук. Луцьк: РВВ Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. Вип. 8. С. 41-57.
8. Колошук Н. Г. Леся Українка та Герхарт Гауптман: впливи і традиція // Волинь філологічна: текст і контекст. Леся Українка та зарубіжні письменники: зб. наук. пр. / упоряд. Т. П. Левчук. Луцьк: РВВ Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. Вип. 8. С. 57-71.
9. Колошук Н. Г. Натуралістичні ознаки драматургії Максима Горького в контексті «нової європейської драми» // Вестник Крымских литературных чтений: сб. науч. ст. и материалов. Вып. 7. Симферополь: Крымский Архив, 2011. С. 172-185.

10. Колошук Н. Мотив оргії у Лесі Українки та Генріка Сенкевича в порівняльному аспекті // Учёные записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского: науч. журнал. Сер. «Филология. Социальные коммуникации». Симферополь : Таврический национальный университет имени В. И. Вернадского, 2012. Т. 25 (64), № 4(3). С. 16-28.
11. Колошук Н. Драматургія Лесі Українки у контексті розвитку «нової європейської драми» на етапі символізму // Волинь філологічна: текст і контекст: зб. наук. праць. Вип. 26: Леся Українка і персоналії епохи / упоряд. Т. П. Левчук. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2018. С. 91-109.
12. Колошук Н. Г. Порівняльне літературознавство: навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2018. 424 с. [підрозділи 1.1, 2.2, 3.2, 6.1, 6.2, 6.3]

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Підручники та посібники:

- Вераксих И. Ю. Зарубежная литература. XX век. Курс лекций. URL: <http://20v-euro-lit.niv.ru/20v-euro-lit/veraksich-hh-vek-kurs-lekcij/index.htm>
- Зарубежная литература XX века / Вл. И. Новиков URL: <http://niv.ru/doc/literature/world-xx-vek/index.htm>
- Зарубежная литература XX века / В. М. Толмачёв, В. Д. Седельник, Д. А. Иванов и др.; под ред. В. М. Толмачёва. Москва, 2003. URL: <http://20v-euro-lit.niv.ru/20v-euro-lit/literatura-xx-veka-tolmachev/index.htm>
- Зарубежная литература XX века / Л. Г. Андреев, А. В. Карельский, Н. С. Павлова и др.; под ред. Л. Г. Андреева. Москва, 2003.
- Історія зарубіжної літератури XX ст.: навч. посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ, 2010.
- Лاپин И. Л., Здольников В. В., Лапунов С. В. Зарубежная литература. XX век: учебно-методическое пособие. Витебск, 2007. URL: <http://20v-euro-lit.niv.ru/20v-euro-lit/lapin-zdolnikov-lapunov-20-vek/index.htm>
- Мацевко-Бекерська Л. В. Методика викладання світової літератури: навчально-методичний посібник. Львів, 2011.
- Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник. Київ, 2010.
- Мірошниченко Л. Ф., Дишлюк Ю. М. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 9-11 кл.: посібник для вчителя. Харків, 2004.
- Наукові основи методики літератури: посібник / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.; за ред. Н. Й. Волошиної. Київ, 2002.
- Ніколенко О. М., Куцевол О. М. Сучасний урок зарубіжної літератури: посібник. 5–11 класи. Київ, 2003.
- Оліфіренко С. М. Мандрівка Інтернет-сторінками зарубіжної літератури: посібник для вчителів і учнів 8–11 класів. Київ, 2007.
- Пахаренко В. І. Основи теорії літератури. Київ, 2009.
- Bossy, Michel-André. Artists, Writers, and Musicians: An Encyclopedia of People Who Changed the World. Westport, Connecticut: Oryx Press, 2001. URL:

<https://archive.org/details/artistswritersmu0000unse>

– Curlie. Arts. Literary. Periods and Movements. Modernism. URL: https://curlie.org/Arts/Literature/Periods_and_Movements/Modernism/

Монографії, розвідки:

- Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів, 2001.
- Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / пер. з англ. під загальною редакцією Р. Семківа. Київ, 2007.
- Ісаєва О. О. Вивчення літератури в цифрову епоху: про реалії сьогодення і перспективи в майбутньому. Всесвітня література в школах України. 2016. № 1 (415).
- Ісаєва О. О. Вивчення літератури під час гібридної війни. Зарубіжна література. 2017. № 21 (774).
- Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури: монографія. Київ, 2003.
- Клековкін О. Ю. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів мистецтв і культури. Київ, 2001.
- Клековкін О. Ю. Сакральний театр. Генеза. Форми. Поетика: Структурно-типологічне дослідження. Київ, 2002.
- Клековкін О. Ю. Сакральний театр. Генеза. Форми. Поетика: Структурно-типологічне дослідження. Київ, 2002.
- Клименко Ж. В. Науково-методичний лекторій для вчителя світової літератури «Специфіка вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи»: Лекції 1–22. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2009. № 11; 2010. №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10; 2011 – №№ 1, 3, 4, 5, 11/12; Всесвітня література в сучасній школі. 2012. №№ 1, 5, 10; 2013. №№ 1, 2; Всесвітня література в школах України. 2014. № 7–8; 2015. №№ 3, 6, 12.
- Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. Київ, 2006.
- Клименко Ж. В. Формування компаративістської компетентності учнів у процесі вивчення світової літератури. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2011. № 6.
- Ковбасенко Ю. І. Використання тестових технологій у процесі вивчення української та зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах. Зарубіжна література в навчальних закладах. Київ, 2008. № 2.
- Ковбасенко Ю. І. Літературний канон і курикулум літературної освіти: світовий досвід і український шлях (ч. I – світовий досвід). Всесвітня

- література в середніх навчальних закладах України. 2011. № 9.
- Ковбасенко Ю. І. Поглиблене вивчення літератури і новітні педагогічні вимірювання. Вітчизняна філологія: теоретичні та методичні аспекти вивчення. Вип. 5. Черкаси, 2015.
 - Морис Метерлінк в Росии Серебряного века. Москва, 2001.
 - Ніколенко О. М. Компетентнісний підхід до викладання зарубіжної літератури. Зарубіжна література. 2016. № 6. С. 4–9.
 - Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці: пер. з англ.: у 3 кн. Львів, 2003.
 - Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія / за заг. ред. Д. С. Наливайка. Київ, 2009.
 - Французский символизм: драматургия и театр: пер. с фр. / сост. В. Максимова. – СПб., 2000.
 - Literary Modernism. BBC Radio 4 discussion with John Carey, Laura Marcus and Valentine Cunningham (In Our Time, April 26, 2001). URL: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p00547fv>

Словники, довідники:

- Лексикон загального та порівняльного літературознавства / за ред. А. Волкова. Чернівці, 2011.
- Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / автор-укладач Ю. І. Ковалів. Київ, 2007.
- Методика викладання літератури: термінологічний словник / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладишев; за ред. А. Л. Ситченко. Київ, 2008.
- Професія – вчитель літератури: Словник-довідник / упоряд. Т. Чередник. Тернопіль, 2009.
- Словник художніх засобів і тропів / автор-укладач В. Ф. Святовець. Київ, 2011.

Періодичні фахові видання:

- Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. Київ: Видавничий дім «Всесвіт». URL: <http://vsesvit-journal.com>
- Всесвітня література в сучасній школі: щомісячний науково-методичний журнал. ІВА «Освіта України». 2011–2020. URL: <https://www.ra-ou.com.ua/index.php?id=6>
- Всесвітня література в школах України: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. Київ: Педагогічна преса. URL: <http://lib.pedpresa.ua/category/zhurnali/naykovo-metodichni-zhyrnalu/vsesvitnya-literatura-v-shkolah-ukrayini>
- Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. Київ: Антросвіт. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
- Зарубіжна література: науково-методична газета. Київ: Шкільний світ. URL: http://www.osvitaua.com/sw_press/newspapers/zlg/

- Зарубіжна література в школі: практичний журнал для вчителя світової літератури. Харків: Основа.
- Слово і Час: науково-теоретичний журнал. Київ: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України. URL: <https://il-journal.com/index.php/journal>

Навчальні програми:

1. Навчальні програми для 5-9 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
2. Навчальні програми для 10-11 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

Сайти бібліотек:

- Державна бібліотека України для юнацтва. URL: <http://www.4uth.gov.ua/>
- Національна бібліотека України для дітей. URL: www.chl.kiev.ua/
- Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/>
- Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література). URL: <http://ukrlib.com>
- Бібліотека українського центру. URL: <http://ukrcenter.com>

Автор: Колошук Н. Г., д-р філол. наук, проф.

Завідувач кафедри: Романов С. М., д-р філол. наук, доц.